

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO : 2016/365

KARAR TARİHİ : 20/07/2016

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ :

ŞİKAYETÇİ VEKİLİ :

ŞİKAYET EDİLEN İDARE :

1-Milli Savunma Bakanlığı
2-Kara Kuvvetleri Kom.(4. Kolordu Kom.)
3-Genelkurmay Başkanlığı (re'sen)

ŞİKAYETİN KONUSU :

Askeri güvenlik şerhi bulunan taşınmazın
kamulaştırılması talep edilmektedir

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 22/01/2016

I. USÛL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1) 22/01/2016 tarihinde elden yapılan şikayet başvuru 856 evrak numarası ile kayıt altına alınmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/03/2013 tarihli 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Uzmanlığı Yönetmeliğinin 32 nci maddesi uyarınca, şikayetin inceleme ve araştırmasına geçilmiştir.

B. Ön İnceleme Süreci

2) Yapılan ön inceleme neticesinde, şikayet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği 17/12/2015 tarih 2015/4572 şikayet numarası ile gönderme kararı verildiği, şikayetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, şikayetin süresinde yapıldığı ve şikayetin diğer ön inceleme konularında da eksikliği bulunmadığından, şikayetin incelenme ve araştırılmasına geçilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikayetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3) Şikayetçinin Gönderme Kararına dayanak 04/09/2015 tarihli dilekçesi ile Gönderme Kararı sonrasında Kurumumuza yapılan 22/01/2015 şikayet dilekçelerinin bütününde;

3/1) Şikayetçi; İlinde bulunan taşınmazının üzerinde bulunan “Askeri Güvenlik Bölgesi” şerhi nedeniyle mağdur edildiğini, Kadastro Müdürlüğünden alınan kadastro çapına göre kendilerine ait taşınmazla aynı ada içerisinde bulunan başka bir taşınmazın Belediyesi tarafından imar

çalışması yapılarak parsellendiği ve 300 adet dairenin bulunduğu bir site yapıldığını, bu hususta kendi taşınmazları ile ilgili olarak Belediyesine yaptığı başvuruya cevaben söz konusu taşınmazın **askeri güvenlik bölgesi içerisinde bulunmasından dolayı imar çalışması yapılamadığının bildirildiğini** ve şerhin kaldırılmasının da gelen yazılardan (Milli Savunma Bakanlığı ve 4. Kolordu Komutanlığı) mümkün olmadığı anlaşıldığından mağduriyetin **giderilmesi için taşınmazın kamulaştırılması hususunu talep etmektedir.**

B. İdarenin Şikayete İlişkin Açıklamaları

4) Genelkurmay Başkanlığından istenilen bilgi ve belge yazısına istinaden gelen/2016 tarih sayılı cevabi yazıda;

4/1) Söz konusu taşınmazın, Genelkurmay Başkanlığınca 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'nun 20 nci maddesinin verdiği yetkiye dayanarak onay belgesi ile ilan edilen 'Askeri Güvenlik Bölgesi' içinde kaldığı, cephaneliklerine 175 metre mesafede olduğu, onaylı imar planının bulunmadığı,

4/2) Tapu kayıtlarına şerh verilmesinin, Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğın 23'üncü maddesinde hükme bağlandığı, bahse konu taşınmazda askeri güvenlik bölgesi onay belgesinin iptal edilmesinin dolayısıyla şerhin kaldırılmasının bölgede yer alan birliğin gizlilik ve güvenliği ile vatandaşların can ve mal güvenliği de dikkate alındığında uygun olmayacağından tapu kayıtlarında bulunan şerhin kaldırılamayacağı,

4/3) Yönetmeliğın 24'üncü maddesi çerçevesinde, askeri güvenlik bölgeleri içerisinde kalan taşınmazların kamulaştırma zorunluluğunun bulunmadığı maliklerinin ve Türk vatandaşlarının, bölgede oturmalarının, zirai faaliyette bulunmalarının, meslek ve sanatlarını icra etmelerinin serbest olduğu,

4/4) Bu taşınmazlar üzerinde inşaat, hafriyat, tadilat, orman yetiştirme veya kesmek gibi hususların yönetmeliğın 9'uncu maddesinin 8, 9 ve 10 bentlerinin hükümleri ile düzenlendiği buna göre taleplerin Yetkili Komutanlıkların iznine tabi olduğu, Yetkili Komutanlıklarca verilen görüşlere yapılacak itirazların Genelkurmay Başkanlığınca incelenmesinin hükme bağlandığı,

Belirtilmiştir.

C. Olaylar

5) İli Belediye Başkanlığının ... hitaplı/2015 tarih ... sayılı yazısında; 1493 ada 3 parselin bulunduğu alanın, imar uygulaması yapılmasının talep edildiği fakat ilgili alanın askeri yasak bölge içerisinde kalması nedeniyle imar uygulaması yapılamadığı belirtilmiştir.

6) Kara Kuvvetleri Komutanlığının (4'üncü Kolordu Komutanlığı)/2016 tarih sayılı yazısında; söz konusu taşınmazın Depo Komutanlığı tel örgüsüne 0 (sıfır) metre, Luria depoya 170-200 metre mesafede olması sebebiyle olabilecek her türlü patlama, yangın vs. yönünden tehlikelere açık olduğundan şerhin kaldırılmasının ve kamulaştırılmasının uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

7) Kaymakamlığının (Tapu Müdürlüğü)/2016 tarih sayılı yazısında; İlinde bulunan taşınmaza, 07/06/2001 tarih ... yevmiye numarası ile askeri güvenlik bölgesi şerhinin konulduğu, şikayetçinin bu taşınmazda/2014 tarihinde intikal suretiyle 1.086,62 m² yüzölçümü ile hisseli olarak malik olduğu anlaşılmıştır.

8) Dosya kapsamında, şikayetçiyle 28/06/2016 tarihinde yapılan görüşmede, özel mülkiyetlerinde bulunan taşınmaza askeri komutanlık tarafından tel, duvar, levha vs gibi engeller konulup konulmadığı sorulduğunda, herhangi bir fiili el atmanın olmadığı belirtilmiştir.

D. İnceleme ve Araştırma Bulguları

9) Şikayet konusu işleme ilişkin bilgi ve belgeler, Genelkurmay Başkanlığından, Tapu Müdürlüğünden istenmiş ve ilgili idarece, konuya ilişkin gerekli bilgi ve belgelerin örnekleri gönderilmiş olup bu bilgi ve belgelere, idarenin şikayete ilişkin açıklamalar ve olaylar başlığı altında yer verilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

10) 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının;

10/1) Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı başlıklı 74 üncü maddesinde; “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.” Hükmüne yer verilmiştir.

10/2) Mülkiyet hakkı başlıklı 35 inci maddesinde; “Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir...” Denilmektedir.

11) 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanun’un Kurumun görevi başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasında; “ Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” Hükmü yer almıştır.

12) 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanun’un;

12/1) Özel ve askeri güvenlik bölgeleri başlıklı 20 nci maddesinin (b) bendinde; “ ...Patlayıcı, yanıcı...maddelerin konmasına tahsis edilmiş sabit ve seyyar depo ve cephaneliklerle... **bu yerlerin dış sınırlarından itibaren en fazla dört yüz metreye kadar geçen noktaların birleştirilmesi ile tespit edilecek askeri güvenlik bölgeleri Genelkurmay Başkanlığınca tesis edilebilir.** Bu bölgelerin çevresinin işaretlenmesine ilişkin esaslar yönetmelikte gösterilir.” Şeklindedir.

12/2) Güvenlik bölgelerinde uygulanacak esaslar başlıklı 21 inci maddesinin (a) bendinde; “Bölge içindeki gerçek ve tüzelkişilere ait **mallar kamulaştırılabilir.**”

13) Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğın;

13/1) Daimi askeri güvenlik bölgeleri başlıklı 3 üncü maddenin 7 nci fıkrasının (b) bendinin alt (a) bendinde; “...Patlayıcı, yanıcı, maddelerin...konmasına tahsis edilmiş sabit ve seyyar depo ve cephaneliklerle, bu yerlerin dış sınırlarından itibaren **en fazla dört yüz metreye kadar geçen noktaların birleştirilmesi** ile tespit edilen alanlardır.”

13/2) Askeri ve özel güvenlik bölgelerinin arazide işaretlenmesi başlıklı 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında; “**Kamulaştırma yapılmayan güvenlik bölgelerinin çevresi, arazide işaretlenmez, bu bölgelerdeki kamulaştırma yapılmayan taşınmaz malların tapu kaydına, taşınmazın güvenlik bölgesi içinde olduğu işletilir** ve taşınmaz mal sahiplerine gerekli tebligat yapılır. Varsa imar planlarında güvenlik bölgeleri belirtilir.” Hükmü yer almıştır.

13/3) Askeri ve özel güvenlik bölgelerinde kamulaştırılmayan mallardan yararlanma esasları başlıklı 24 üncü maddesinde;

“Bu bölgeler içinde kalan ve kamulaştırılmayan malların maliklerinin ve diğer Türk Vatandaşlarının bölgede oturmaları zirai faaliyetleri, meslek ve sanatlarını icra etmeleri serbesttir. Ancak bölgede oturanlar dışındaki Türk Vatandaşlarının bölgede oturmaları, zirai faaliyetlerini meslek ve sanatlarını icra etmeleri...teklifi ile alınacak **Bakanlar Kurulu Kararı ile sınırlandırılabilir**. Askeri güvenlik bölgelerindeki kamulaştırılmayan mallar **yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilere satılamaz, devredilemez ve kiralanamaz**... Bu mallar üzerinde **inşaat, hafriyat, tadilat, orman yetiştirme veya kesmek gibi hususlar 9 uncu maddenin 8, 9 ve 10 uncu bentleri hükümlerine tabidir**... Bu bölgeler içinde kalan ve **kamulaştırılmasına gerek duyulmayan mallar, yetkili komutanlık** veya yetkili makam tarafından tespit edilir..” İfade edilmiştir.

13/4) İkinci derece kara askeri yasak bölgelerinde uygulanacak esaslar başlıklı 9 uncu maddesinin sekizinci bendinde; “...Taşınmaz mallar üzerinde inşaat, hafriyat, tadilat, orman yetiştirmek veya kesmek...ilgili mercilerce izin ve ruhsat verilmeden önce, bölgenin savunma gücü ve gizliliği yönünden **yetkili komutanlığın da izninin alınması zorunludur**.” Hükümü yer bulmuştur.

13/5) Dokuzuncu maddenin dokuzuncu bendinde; “İzin ve ruhsata tabi olmayan mahal veya işler ile bu şekilde başlatılmış olan işlerde yapılacak tadilat istekleri hakkında da yukarıdaki fıkra esasları uygulanır. Ancak müracaat doğrudan doğruya yetkili komutanlığa yapılır.” İfade edilmiştir.

13/6) Dokuzuncu maddenin onuncu bendi; “Yetkili komutanlıkça izin verilmeyen veya komutanlıkça kabul edilen şartlara uymayan her türlü inşaat ve eylemler durdurulur.” Şeklinindedir.

B. Şikayet Konusuna İlişkin Uygulamalar

14) Danıştay 6. Dairesinin 17/10/2011 tarihli ve E. 2009/15650, K. 2011/3752 sayılı Kararında;

Mülkiyeti hisseli olarak davacıya ait ve tümü tarım alanı olarak kullanılan Batman İli, Merkez, ...Mevkii, ... parsel sayılı taşınmazların bulunduğu bölgenin Genel Kurmay Başkanlığı'nın 10/01/1997 tarihli işlemi ile Batman Hava Meydan Komutanlığı Askeri Güvenlik Bölgesi içinde kaldığı gerekçesiyle askeri güvenlik bölgesi olarak belirlendiği, **davacı vekili tarafından söz konusu taşınmazların bulunduğu bölgenin askeri güvenlik alanı ilan edilmesi nedeniyle bu taşınmazlardan yararlanma olanağı kalmadığı belirtilerek kamulaştırılması istemiyle yapılan başvurunun dava konusu işlem ile reddi üzerine bakılan davanın açıldığı**, idare Mahkemesince, mevzuat gereğince askeri güvenlik bölgesi içinde bulunan taşınmazların kamulaştırılmasının idarenin takdirine bırakıldığı, kaldı ki idarelerin yargı kararıyla kamulaştırmaya zorlanamayacağı gerekçesiyle davanın reddine kararı verilmiştir.

Kararın temyizi üzerine yüksek mahkemece, mevzuat hükümleri uyarınca askeri güvenlik bölgesi kapsamında kalan alanda taşınmazı bulunanların zirai faaliyetlerini ve meslek ve sanatlarını icra edebildikleri, zaten alanda zirai faaliyetin de sürdüğü, dolayısıyla davacının mülkiyetine erişiminin ve mülkünden faydalanmasının engellenmediği, görüldüğünden **bu haliyle mülkiyet hakkının özünün ihlal edilmediği** ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına aykırı bir durumun bulunmadığı sonucuna ulaşıldığından **davanın reddi yolundaki temyize konu kararının yukarıda belirtilen gerekçeyle onanmasına, oybirliğiyle karar vermiştir**.

C. Kamu Denetçisi Zekeriya ASLAN'ın Kamu Başdenetçisi' ne Önerisi

15) Şikayet konusu taşınmaza "Askeri Güvenlik Bölgesi İçinde Kalmaktadır."şerhinin kanunilik ilkesi yönünden hukuka uygun olduğu, şerhin konulmasının amacının bölgede yer alan birliğin gizlilik ve güvenliği ile vatandaşların can ve mal güvenliğini sağlamak olduğundan Anayasamız ve AİHS Ek 1

no.lu protokolün 1 inci maddesinde yer alan kamu yararı kavramının gerçekleştiği ayrıca taşınmaz, askeri güvenlik bölgesi içinde kalsa bile inşaat, hafriyat, tadilatın izne tabi olarak yapılabilmesi; zirai faaliyetlerin, meslek ve sanatların icra etmeninde izne tabi olmadan yapılabilmesi hususları da göz önüne alındığında, gizlilik ve güvenlik amacıyla konulan şerhin taşınmaz müdahale etkisinin orantılı olduğu değerlendirildiğinden **şikayetin reddi yönünden öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.**

D. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

16) Şikayet başvurusu 3 numaralı paragrafta açıklandığı üzere, taşınmazlarının tapu kaydında askeri güvenlik bölgesi şerhi bulunduğundan imar çalışması yapılamadığını ve şerhin kaldırılmasının da Milli Savunma Bakanlığı ve 4. Kolordu Komutanlığı yazılarından mümkün olmadığı anlaşıldığından mağduriyetin giderilmesi için taşınmazın kamulaştırılmasını talep etmektedir.

17) Bu kapsamda konu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) Ek 1 no.lu protokolün 1 inci maddesi ile Anayasamızın 35 inci maddesi kapsamında değerlendirilecektir.

18) Mülkiyetin korunması hakkı mutlak bir hak değildir. Bu hak AİHS Ek1 no.lu Protokolün 1 maddesinde açıkça öngörölmüş kısıtlamalara tabidir. **Mal ve mülk dokunulmazlığı hakkına müdahaleye şu durumlarda izin verilmektedir. Kanun tarafından öngörölmüş olmalı, kamu yararını amaçlamalı ve demokratik bir toplumda gerekli olmalı,** bu her üç şartın da birlikte yerine getirilmiş olması gerekmektedir. Bu şartlardan birinin dahi yerine getirilmemiş olması sözleşmenin ihlal edildiği anlamına gelmektedir.

Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ek Protokollerinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz Kitap"

http://www.inhak.adalet.gov.tr/inhak_bilgi_bankasi/el_kitaplari/mulkiyet_kilavuz.pdf

19) Bu bağlamda kanunilik ilkesi yönünden bakılırsa; söz konusu taşınmazın Mühimmat Ana Depo Komutanlığı cephaneliklerine 175 metre mesafede olması nedeniyle 2565 sayılı Kanun'un 20 nci maddesi ve Uygulama Yönetmeliğinin 23 üncü maddesi mucibince tapu kaydına 07/06/2001 tarih 424 sayılı yevmiye ile "Askeri Güvenlik Bölgesi İçinde Kalmaktadır." şerhi işlendiği anlaşıldığından **kanunilik ilkesi yönünden hukuka aykırılık söz konusu değildir.**

20) Kamu yararı yönünden; Bireyin mülküne yapılan kanuni müdahalenin genel (kamu) yararı içindeki meşru bir amaca hizmet nedeniyle bu işlemi haklı gösteren **hukuki geçerlik nedenlerinin** ileri sürülmesi gerekmektedir. **Kaynakça. Bknz: 18. No.lu parargaf**

21) Bu meyanda, 4.2 ve 6 numaralı paragraflardan anlaşıldığı üzere **şerhin konulmasının amacının** bölgede yer alan birliğin gizlilik ve güvenliği ile vatandaşların can ve mal güvenliğini sağlamak olduğundan **Anayasamız ve AİHS Ek 1 no.lu protokolün 1inci maddesinde yer alan kamu yararı kavramının gerçekleştiği değerlendirilmektedir.**

22) Mülkiyet hakkına yapılacak müdahale nihai amaca ulaşmaya **elverişli ve orantılı olmalıdır. Akça, Kürşat "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı"**
<https://www.inonu.edu.tr/uploads/contentfile/173/files/16%20kursat%20akca.pdf>.

23) Orantılılık yönünden ise; Kanun'un 20 nci maddesinde askeri güvenlik bölgesine konu yerlerin dış sınırlarından itibaren **en fazla dört yüz metreye kadar geçen noktaların birleştirilmesi** sonucu oluşması **bu alanın dışının askeri güvenlik bölgesi dışında olması** ayrıca Yönetmeliğin 24 üncü maddesi kapsamında **taşınmaz, askeri güvenlik bölgesi içinde kalsa bile** inşaat, hafriyat, tadilatın **izne tabi olarak yapılabilmesi;** zirai faaliyetlerin, meslek ve sanatların icra etmeninde **izne tabi**

olmadan yapılabilmesi hususları göz önüne alındığında, **gizlilik ve güvenlik amacıyla konulan şerhin taşınmaza müdahale etkisinin orantılı olduğunu göstermektedir.**

24) 14 numaralı paragrafta belirtilen emsal yargı kararı yönünden; Taşınmazın askeri güvenlik alanı kısmında inşaat, tadilat, hafriyat gibi hususların yerine getirilmesinin yetkili komutanlıklardan izin alınması ile gerçekleşebilmesi **bu alanın dışında mülkiyette herhangi bir kısıtlama olmaması, diğer taraftan askeri güvenlik alanında dahi** zirai faaliyetlerin ve meslek ve sanatların icra edilebilmesi nedenleriyle, mülkiyete erişimin ve mülkten faydalanmanın engellenmediği anlaşılmıştır.

25) Yukarıdan bu yana yapılan açıklamalar, mevzuat, doktrin, yargı kararı, bilgi, belge ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde; Söz konusu taşınmazın kamulaştırılmaması sonucunda kısmen mağduriyet sübut olsa da, belediyenin koşulları olduğu takdirde burayı imar planına alarak Düzenleme Ortaklık Payı çerçevesinde park, yeşil alan, yol yapabileceği, bu hususunda belediyenin takdir yetkisinde olduğu ayrıca "Askeri Güvenlik Bölgesi İçinde Kalmaktadır." şerhinin kanunilik ilkesi yönünden uygun olduğu, hukuki geçerlik nedenlerinin açıklandığı ve taşınmaza müdahale etkisinin orantılı olduğu hususları da dikkate alındığında **şikayet edilen idarenin kamulaştırma kararı vermemesinde hukuka aykırılık tespit edilmemiştir.**

E. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme:

26) T.C Anayasanın "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesinde ifadesini bulan kanun önünde eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13'üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17'nci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi şikâyete konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan başkaca bir insan hakkı ihlalinin tespit edilmediği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

F. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme:

27) Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun olarak hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

28) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde "Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar." hükmü yer almaktadır. Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesinin 41 inci maddesi ve Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen Avrupa Doğru İdari Davranış yasası gibi uluslararası mevzuatlarda da iyi yönetim ilkelerinin ne olduğuna ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

29) Dosya münderecatına göre, söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; **Genelkurmay Başkanlığından** istenilen bilgi ve belgelerin süresi içinde Kurumumuza gönderildiği, kanunlara uygunluk, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması makul sürede karar verme ilkelerine uygun davrandığı; **ancak** başvuranla ilgili işlemlerinde yasada kendisine verilen "**kamulaştırılabilir**" hükmü uyarınca söz konusu taşınmazda kamulaştırma yapmamasını kamu yararı ve hizmet gereği çerçevesinde bir değerlendirme yapıp başvurana bildirmesi gerekirken, bunu

yapmaması neticesinde haklı beklenti, kararların gerekçeli olması, hesap verilebilirlik ilkelerine uygun hareket etmediği, **Milli Savunma Bakanlığının (İnş. Eml ve NATO Gv. Yat. D. Bşk) ve Kara Kuvvetleri Komutanlığının (4'nc Kolordu Komutanlığı)** başvuranla ilgili işlemlerinde ise karara karşı başvuru yolunun gösterilmesi gerekçeli karar verme ilkelerine **uymadığı anlaşılmış olup;** idarelerin bundan böyle bu ilkelere uyması beklenmektedir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

30) 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 17'nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumuna, dava açma süresi içinde yapılan başvuru işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, 21'inci maddesinin birincisi fıkrası uyarınca başvurunun Kurum tarafından reddedilmesi durumunda, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli Ret Kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B .Yargı yolu

31) 2709 Sayılı 1982 Anayasasının Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40.maddesinin 2.fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı varsa arta kalan süre içinde, taşınmaz malın bulunduğu yerdeki **İdare Mahkemesine yargı yolu açıktır.**

V. KARAR

Yukarıda yer alan gerekçeler ve dosya kapsamına göre **ŞİKAYETİN REDDİNE,**

Kararın şikayet başvurusu, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı (İnş. Eml. ve NATO Gv. Yat.D.Bşk) ve Kara Kuvvetleri Komutanlığına (4'nc Kolordu Komutanlığı) tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

e-imzalıdır

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi